

Demenes Vissvētākās Jēzus Sirds Romas Katoļu draudzes

baznīca

Demenes Vissvētākās Jēzus Sirds Romas Katoļu draudzes baznīcas celtniecība tika uzsākta 1932. gadā 18. septembrī prāvesta M.Voitekunas vadībā. Otrais pasaules karš pārtrauca ieceres. Padomju laikā, tajā atradās izklaides vieta. Savu sakrālo nozīmi baznīca atguva 80-tajos gados, bet pilnībā pabeigta un iesvētīta tā tika 1992. gada 30. augustā.

Adrese: Demene, Demenes pagasts, Daugavpils nov., LV-5442

E-pasta adrese: taka@dnd.lv

Mājas lapa: <http://www.visitdaugavpils.lv>

Kultūrvēsturiskie objekti

Apraksts: Pie pašas Baltkrievijas robežas atrodas Feldkopas kapi. Šeit 1874.g. par Kārļa Raviča līdzekļiem uzcēla koka baznīcu. Tā bija ar 18 x 12 m torni un 5 x 3 m vējtveri priekšā. Baznīcai 1 m augsti akmeņu pamati, kas redzami vēl pēc nodegšanas. Baznīca bija veltīta sv. Staņislava godam ar tādu pat gleznu lielajā altārī. Vienā sānu altārī Jēzus Sirds, bet otrajā – Dievmātes aizgādības glezna. Ugunsgrēkā šo gleznu izglāba un tā tika nodota Pāvilam Soboļevskam uzglabāšanai. Tagad glezna novietota Demenes baznīcas altāra kreisajā pusē.

Feldhofas baznīcai apkārt dārzam bija 52 x 40 x 1 m akmeņu valnis – žogs. Tas redzams arī tagad. Dārzā apbedīti mirušie. Kreisajā pusē no dārza ir Feldhofas kapi. Lajā pusē plebānija, saimniecības ēkas un ābeļdārzs. No ēkām nekas nav palicis. Pie Feldhofas baznīcas 1900.g. sāka veidoties draudze. Te no 1911.g. līdz 1918.g. dzīvoja prāv. Juris Martinaitis. Tuvākā stacija baznīcai bija Drisviati. Pirmajā Pasaules karā baznīca nodega. Muižnieks draudzes locekļiem deva kokmateriālus jaunas, baznīcas celšanai. Viņš ierādīja meža nostūrī, ko nocieta draudzes locekļi. Sagatavotos materiālus saveda pie nodegušās baznīcas. Tās priekšā uzcēla dēļu šķūni, kur sāka noturēt dievkalpojumus. Pēc kara, kad nosprauda Polijas robežu, Feldhofa atradās pie pašas robežas, nomaļus, pie sliktiem ceļiem un daļai draudzes locekļu neizdevīgā vietā. Tāpēc prāv. M.Voitekunas sāka veidot draudzi Demenē, 8 km no Feldhofas. Te saimnieks Ptičko baznīcai dāvāja 3 ha zemes. Uz šejieni no Feldhofas pārveda sagatavotos kokmateriālus, kaut gan daļa draudzes locekļu protestēja. Feldhofā atstātais dēļu šķūnis (pagaidu bazn.) palika novārtā, to neviens neremontēja un tā aizgāja bojā. Tagad Feldhofa ir aizaugusi krūmiem.

1928.g. Demenē no atvestajiem materiāliem uzcēla kūti, pagrabu un tad dzīvojamo māju. Vienā galā ierīkoja kapelu un sāka noturēt dievkalpojumus. Demenes vecā baznīca (kapela) ir koka mājā, kas pateicoties vietējo iedzīvotāju gādībai ir saglabājusies līdz mūsdienām. Pašreizējā izskatā Demenes baznīcu (kapelu) izveidoja prāv. Z.Naglis, kad viņš apkalpoja draudzi no Laucesas. Demenes baznīcas māja ir 16 x 9 x 3 m liela. To pārdala koka siena. Baznīcas mājas lielums ir 11 x 9 x 3 m, bet aiz sienas atlikušajā daļā ir prāvesta dzīvoklis. Pamati no betona, 1 m augsti, jumts cinkota skārda, krāsots 1976.g. baznīcā ieeja no gala, bet dzīvoklī no sāniem. Grīda un griesti koka. Pēdējie lēzeni segti. Lielais altāris ir atvests no Baltkrievijas baznīcas un tanī gleznu nav. Tabernakuls bagāts kokgriezumiem. Kreisajā pusē Dievmātes aizgādības altāris ar gleznu, kas pārvesta no Feldhofas. Labajā pusē tikai galds un sveces. Presbiterija sānos ir divas nelielas sakristejas. Baznīcas mājas interjeru apgaismo seši logi sānos un divi logi galā. Prāvesta dzīvoklī ir divas istabas un virtuve. Apkārt baznīcai drāšu pinuma žogs dzelzs stabiņos.

1932.gada 18. septembrī prāvests M.Voitekunas Demenē sāka celt jaunu mūra baznīcu 26 x 17 x 12 m lielu. Pamati no kalmiem akmeņiem, labajā stūrī iekalts celšanas gads. Baznīca no cementa ķieģeļiem, un tiem, kurus atrada Pirmā Pasaules kara vācu ierakumos. Tā celšanas materiāls nebija visai dārgs. Daļa draudzes atšķēlās, celšanas darbus neatbalstīja un gāja uz Silenes baznīcu, tāpēc ka necēla baznīcu Feldhofā. Baznīcai uzcēla mūrus, bet nepaspēja uzlikt jumtu. Sakrālā celtnie, saskaņā ar LR Centrālajā vēstures arhīvā atrodamajiem rasējumiem, bija iecerēta kā neogotiska, augstu debesīs vērsta ēka ar vieglu zvanu torni centrā. Smailarku logi un mazie tornīši jumta stūros vēl vairāk izceltu ēkas vieglumu, gaisīgumu un tās tiekšanos uz Dieva troni. Diemžēl sakās Otrais Pasaules karš un iesāktais darbs palika nenobeigts. Prāv. M.Voitekunas 1944.g. nomira un tika apbedīts pie nenobeigtās baznīcas presbiterija. Otrajam pasaules karam beidzoties, padomju sistēmas pašvaldību pārstāvji bija nolēmuši uzceltās sienas izmantot kluba celtniecībai. Vieta, kura bija domāta lūgšanām, kļuva par aktīvās atpūtas

vietu, kur tika demonstrētas filmas, rīkotas diskotēkas, svinīgas sapulces un sociālistiskās sacensības uzvarētāju godināšanas. Baznīcas arhitektoniska iecere tika rupji pārkāpta: sienās iemūrēti silikāta ķieģeļi, sakristejas vietā tika ierīkota kurinātava, ēku no visam pusēm apjoza malkas grēdas, jumtu noklāja šifera sloksnēm. 80-to gadu beigās baznīcu tika atgriezta atpakaļ draudzei. 1992. gadā atjaunošanas darbi tika pabeigti un 1992. gada 30. augustā Liepājas diacēzes bīskaps Jānis Bulis iesvētīja jauno baznīcas ēku par godu Vissvētākajai Jēzus Sirdij.

Draudzē ir strādājuši prāv. Pekšs, Šikurs – Kalvani, J.Lapkovskis, Z.Naglis, P.Rudzīts, J.Kārkle, K.Vitanis, dekāns A.Madelāns.

